

فقہ مصور عبادات

آسان سازی و آموزش احکام اسلام

حج

زکات

روزہ

نماز

پاکی

د. عبدالله بن سالم باہمام

ترجمہ

د. محمد سرور محمد مراد سروری بلخی

پاکی و آبہا

پاکی و آبها

پاکی

مطالب

پاکی و طهارت

تعریف پاکی

انواع پاکی

۱. پاکی معنوی

۲. پاکی حسی

آبها

اقسام آبها

۱. آب پاک

۲. آب نجس

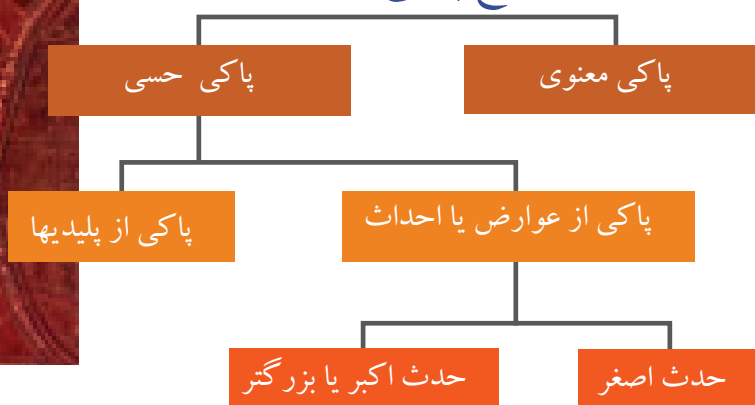
پاکی در لغت

پاکی و پاکیزگی از پلیدیها

پاکی در شریعت

از میان برداشتن بی وضوئی و دور کردن پلیدی

انواع پاکی و طهارت

انواع پاکی و طهارت

۱- پاکی معنوی

پاکی قلب از شرک و گناهان و هر آنچه که آنرا بپوشاند، با موجودیت پلیدی شرک در قلب، هرگز امکان پاکی وجود ندارد، چنانچه خداوند ﷻ میفرماید: "ای کسانی که ایمان آوردید، مشرکان نجس هستند، بعد از همین سال به مسجد الحرام نزدیک نشوند، اگر از مستمندی بیم دارید، بزودی الله تعالی اگر بخواهد شما را از فضلش غنا میبخشد، الله دانا و حکیم است" (توبه: ۲۸)

و رسول الله ﷺ میفرماید: "مؤمن پلید نمیشود."^(۱)

۲- پاکی حسی

عبادت از پاکی جسم از عوارض و پلیدیها.

که به دو بخش تقسیم میشود:

۱- پاکی از عوارض یا احداث

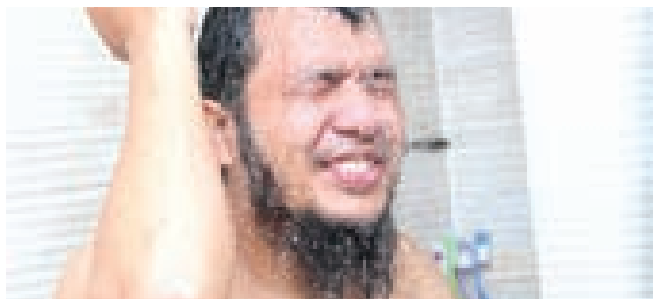
وحدث: آنچه که به جسم عارض میشود و مسلمان را از عبادت هائیکه در آن طهارت و پاکی شرط است ممانعت میکند، مانند نماز، و طواف کعبه، و امثال آن. حدث به دو نوع تقسیم میگردد:

(۱) به اتفاق بخاری و مسلم

۲- پاکی از پلیدیها:

واز بین بردن پلیدی واجب است، الله ﷻ میفرماید: "ولباست را پاک کن" (المذثر: ۴)

و فرموده پیامبر: "بیشترین عذاب قبر از بول (ادرار) است"^(۱) و فرموده پیامبر: "هنگامیکه یکی از شما به مسجد میرود، اگر در کفشهایش نجاستی را ببیند، باید با مالیدن بزمین پاکش سازد، و سپس نماز بگذارد"^(۲).

پاکی بدن

پاکی مکان

پاکی لباس

(۱) به روایت ابن ماجه.

(۲) به روایت ترمذی

حدث از ادای نماز ممانعت میکند

حدث اصغر

آنچه که وضوء را ایجاب میکند، مانند ادرار و مواد غائطه و سائر شکننده های وضوء که برای پاکی از آن وضوء کردن لازم است، الله ﷻ میفرماید: "أی کسانیکه ایمان آوردید هنگامیکه برای نماز بر می خیزید روی های خود را با دستان تان تا آرنجهایش بشوئید و سرهای تانرا مسح کنید، و پاهای تانرا تا بجلکها (قوزک پا) بشوئید". (مائده: ۶)

وضوء: پاکی از حدث اصغر است

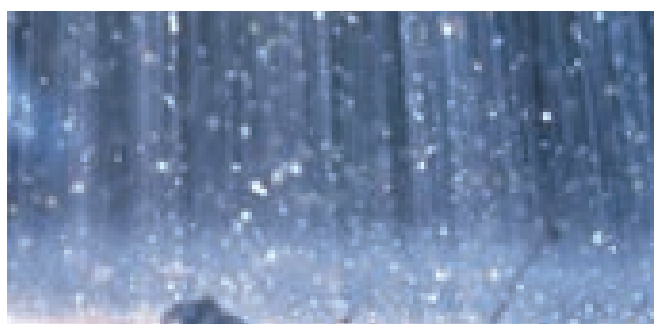
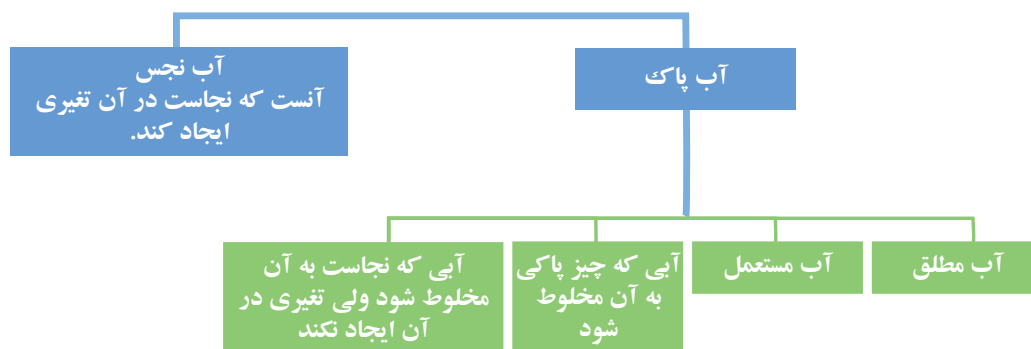
حدث اکبر یا بزرگتر

آنچه که غسل را ایجاب میکند، مانند جنب شدن و قاعدگی (عادت ماهانه) بانوان و غیره. که پاکی از آنها غسل کردن را ایجاب میکند، الله ﷻ میفرماید: "اگر جنب شدید خود را خوب پاک کنید". (مائده: ۶)

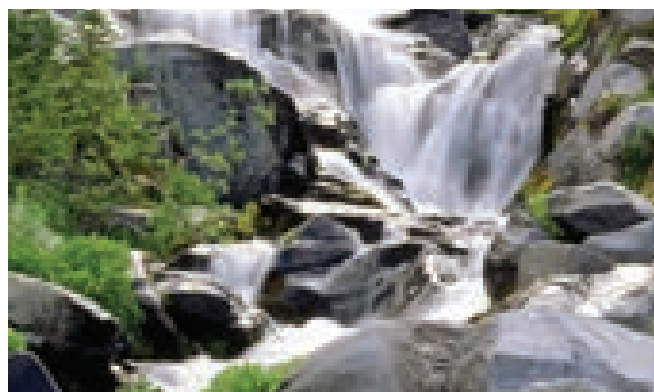

غسل کردن: پاکی از حدث اکبر است

انواع آبها

باران

رودخانه ها

دریاها

انواع آبها

اول: آب پاک

آبی است که وقوع نجاست در آن رنگ ویا مزه ویا بوی آنرا تغییر نداده است، مانند:

۱- آب مطلق:

آبی که بر اوصاف خلق شده اش باقیمانده باشد، برابر است که از آسمان باریده باشد: مانند باران، و برف و ژاله، ویا در زمین بوده و جریان داشته مانند آب بحرها و دریاها و رودخانه ها، و آب باران و آب چاهها.

الله ﷻ میفرماید: "از آسمان آب پاک فرود آوردیم" (فرقان: ۴۸) الله ﷻ میفرماید: "از آسمان بر شما آبی فرود میآورد تا شما را به آن پاک سازد". (انفال: ۱۱)

نبی اکرم ﷺ در دعایشان می فرمودند: "ای بار خدایا مرا از اشتباهاتم با برف و آب و ژاله شست و شویم بده" (۱). " (۲) و در مورد آب بحری یا دریا فرمودند: "آبش پاک، خود مرده اش حلال است" (۳).

(۱) اله یا تگرک: آب منجمد شده ایکه به شکل دانه های کوچک فرود میآید
 (۲) به اتفاق بخاری و مسلم.
 (۳) به روایت احمد و ابو داود.

وسدر^(۲) سه بار و یا پنج بار و یا بیشتر از آن اگر لازم دیدید بشوئید و در آخرین بارش کافور بگذارید.^(۳)

(۲) سدر: برگ درخت سدر است که آرد کرده میشد ومانندی پودری برای تنظیف استعمال میگردد.

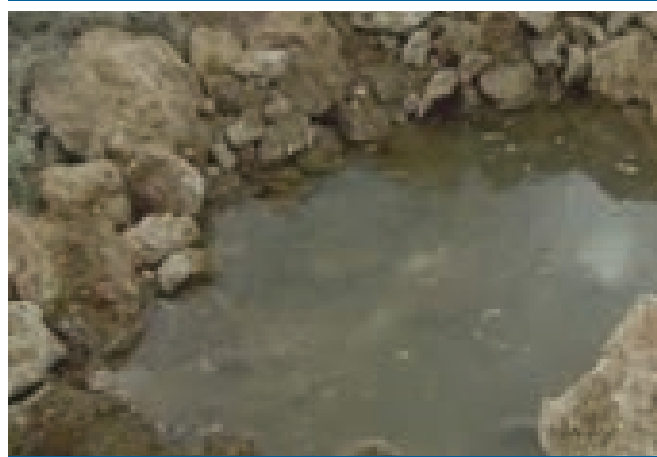
(۳) به اتفاق بخاری و مسلم.

زنگ آب انبارها

آبی که برگ درخت به آن مخلوط شده

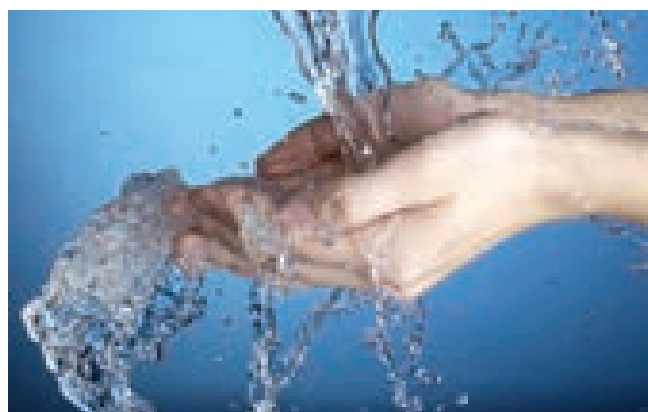
آبی که خاک به آن مخلوط شده باشد

چاه ها

۲- آب مستعمل

آبی که از اعضای بدن وضوء کننده ویا غسل کننده میریزد، پاکی ندارد که برای پاکی استعمال شود، زیرا از ابن عباس رضی الله عنه روایت شده که فرمود: « بعضی از زنان پیامبر در ظرف بزرگی که آب داشت غسل نمود، و رسول الله صلی الله علیه و آله خواستند از همان آب وضوء کنند همسرشان فرمود: ای رسول الله صلی الله علیه و آله من از جنابت غسل کرده بودم، آنحضرت فرمودند: آب جنب نمیشود.»^(۱)

۳- آبی که چیز پاک به آن مخلوط شود:

آبی که چیز پاک به آن مخلوط شود، مانند برگ درخت، ویا خاک، ویا زنگ آب انبار، که تأثیری به آب نداشته و از وصف آب بودنش خارج نکرده باشد. به دلیل فرموده نبی اکرم صلی الله علیه و آله به زنانیکه دختر شانرا تکفین میکردند: او را با آب

(۱) به روایت ترمذی

آبگوشت

مرب

شربت

چای

”

تغیر آب

اگر آب در اثر مخلوط شدن چیزی از وصف آب بودنش خارج شود، مانند خلط شدن چای و یا شربت و غیره با آب درین حالت طهارت به آن درست نیست، زیرا آب نامیده نمیشود.

“

۴- آبی که نجاست به آن مخلوط شود ولی تغیرش ندهد:

آبی که برخی از پلیدیها مانند بول (ادرار) و یا خود مرده و غیره به آن افتاده، ولی یکی از اوصاف آنرا تغیر نداده، این آب پاک است به دلیل فرموده نبی اکرم ﷺ در مورد چاه بضاعه: (آب پاک است چیزی آنرا نجس نمی کند)^(۱) مقصود آنست که مردم بعض از پلیدیها را در نزدیکی چاه گذاشته بودند که باران برخی از آنرا به چاه سرازیر میکرد، که در اثر افزایش آب تاثیری به آب نداشت و تغیری در اوصاف آب وارد نمیکرد.

(۱) به روایت احمد و ترمذی

دوم: آب نجس

آبی که در آن چیزی از نجاسات مانند بول و یا خود مرده افتاده و یکی از اوصاف سه گانه: بوی - ویا مزه - ویا رنگ آب را تغییر دهد به اجماع علماء این آب نجس بوده استعمالش جائز نیست.

خود مرده ای که آب را تغییر دهد

خود مرده ای که تغییری در آب وارد نکرده

”

مسائل

۱. اصل در آب پاکی است، هرگاه آبی پیدا شد که پاکی و نجاست آن واضح نبود؟ اصل در آن پاکی است، لزومی بر تکلف نیست.
۲. با آب زمزم وضوء کردن جواز دارد، زیرا از نبی اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ روایت است که یک دلو یا سطل^(۱) آب زمزم طلب کردند، از آن نوشیدند و نیز از آن وضوء کردند.

(۱) سجل: دلو بزرگ

“

